

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hegedűs László ügyvéd (által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - dr. Kátai Sándor ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (u.o.) II. rendű, a Fister Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Fister Mihály ügyvéd által képviselt III.rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) III. rendű, a jogi képviselő nélkül eljáró IV.rendű alperes neve (IV.rendű alperes címe) IV. rendű, V.rendű alperes neve (V.rendű alperes címe) V. rendű, az VI.rendű alperes neve (VI.rendű alperes címe) VI. rendű alperesek ellen közös tulajdon megszüntetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. december 12. napján kelt 18.P.22.480/2010/28. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit a következők szerint részben megváltoztatja:

– megállapítja, hogy a Fővárosi Bíróság Bírósági Letéti Csoport által Bl.1187/2005/1. szám alatt bevételezett 4.710.675 (Négy millió-hétszáz tízezer-hatszázhetvenöt) forint fele házastársi vagyontöredék jogcímén a felperest illeti meg;

– kötelezi az I-III. rendű alpereseket, hogy - 15 napon belül - személyenként fizessenek meg a felperesnek 221.588 (Kettőszázhuszonegyezer-ötszáznyolcvannyolc) forintot, és ennek az I. rendű alperes 2010. november 11. napjától, a II. rendű alperes 2010. november 12. napjától, míg a III. rendű alperes 2010. november 16. napjától a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az ... Nyrt. által a felperes és ... részére folyósított 2.500.000 forint összegű jelzáloghitel törlesztésére, a felperes által visszafizetett összeg elszámolására irányuló keresetre vonatkozó rendelkezéseit - az ehhez kapcsolódó perköltség és kereseti illetékfizetési kötelezettségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a felperes, valamint együttesen az I-III. rendű alperesek fellebbezési eljárási költségét 50.000-50.000

(Ötvenezer-Ötvenezer) forintban állapítja meg azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Az I-III. rendű alperesek személyenként kötelesek megfizetni a felperes részére - 15 napon belül - 20.000-20.000 (Húszezer-Húszezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget, míg az államnak - felhívásra - 26.800-26.800 (Huszonhatezer-nyolcszáz-Huszonhatezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

... 2002. június 2. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül hunyt el. A felperes az örökhagyó házastársa volt, míg az I-III. rendű alperesek az örökhagyó gyermekei, a IV-VI. rendű alperesek a perbeli ingatlanokra bejegyezett végrehajtási, illetőleg jelzálogjog jogosultjai. A közjegyző a 2002. október 9-én kelt hagyatékátadó végzésével megállapította az örökhagyó hagyatékát, amelybe a ... szám alatti ingatlan örökhagyó nevében lévő 1/2 tulajdoni hányada, a ... szám alatti ingatlan örökhagyó nevében lévő 1/2 tulajdoni hányada, egy Renault típusú személygépkocsi, valamint az ... Nyrt.-nél az örökhagyó nevében vezetett lakossági folyószámlán az örökhagyó halálakor lévő 119.331 forint látra szóló lekötött betét - egyenlege nulla forint - tartozott. Megállapította, hogy az ... folyószámlán lévő összeg fele része házastársi közös vagyon címén a felperest illeti meg. A hagyatéki vagyont törvényes öröklés jogcímén egymás között egyenlő arányban az az I-III. rendű alpereseknek adta át, a felperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten. A közjegyző a 2004. november 9-én kelt póthagyatékátadó végzésével megállapította, hogy a ... Bt. és az örökhagyó között 2002. április 10-én létrejött együttműködési megállapodás alapján az örökhagyónak járó vállalkozási díj a póthagyaték részét képezi, amelynek bruttó összege 4.710.675 forint. A póthagyatékot ugyancsak a törvényes öröklés rendje szerint az I-III. rendű alpereseknek adta át, a felperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten. Végzését 2006. január 16-án kiegészítette azzal, hogy a póthagyaték a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala Letéti Csoportjánál bevételezett 4.710.675 forint. A közjegyző a 2010. augusztus 6-án kelt végzésével megállapította, hogy az örökhagyó póthagyatékába tartozik az ... Nyrt.-nél az örökhagyó nevében vezetett lakossági folyószámla halálkori látra szóló egyenlege, 119.331 forint és kamatai, az ... Nyrt.-nél az örökhagyó nevében vezetett vállalkozói számla halálkori látra szóló egyenlege, 1.581.755 forint és kamatai, valamint az ... Nyrt.-nél az örökhagyó és a felperes nevében vezetett kamatozó könyves betét halálkori egyenlege, 620 forint és kamatai fele része. Az örökhagyó póthagyatékát törvényes öröklés jogcímén az I-III. rendű alpereseknek rendelte átadni egymás között egyenlő arányban, a felperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten.

A felperes keresetében a ...i, illetve a ...i ingatlanokon fennálló közös tulajdon megszüntetését kérte akként, hogy a ...i ingatlant a bíróság adja a felperes tulajdonába, míg a ...i ingatlant árverés útján kérte értékesíteni. Hivatkozása szerint a hagyatéki eljárás során bírói teljesítési letétbe helyezett 4.710.675 forint összeg az örökhagyóval közösen működtetett egyéni vállalkozás jövedelme, amelyet a felperes és az I-III. rendű alperesek között akként kért felosztani, hogy annak fele házassági vagyontársaság jogcímén, míg a másik felének 1/4 része az özvegyi jog megváltásával a felperest illeti. A felperes keresetében házastársi vagyontársaság jogcímén az ... Nyrt.-nél vezetett vállalkozói számla egyenlegének felére 790.880 forintba, továbbá a másik fele 1/4 részére - 197.720 forintba - özvegyi jog megváltása címén tartott igényt. További hivatkozása szerint az örökhagyóval közösen felvett hitel törlesztését az örökhagyó halála óta egyedül teljesítette 5.059.400 forint összegben, annak felét az I-III. rendű alpereseknek kellett volna viselnie. Álláspontja szerint így az I-III. rendű alperesek mindösszesen 5.144.886 forintot kötelesek a részére megfizetni, tekintetbe véve, hogy az adótartozás, és a ...i ingatlant terhelő tartozás fele a felperest terheli, a közös tulajdon megszüntetését ezért akként kérte, hogy mindkét ingatlan ellenérték nélkül kerüljön a tulajdonába.

Az I-II. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben nem elleneztek, hogy a ...i ingatlan a felperes tulajdonába kerüljön, nem elleneztek azt sem, hogy a ...i ingatlanon fennálló közös tulajdon árverés útján kerüljön megszüntetésre. Hivatkozásuk szerint a letétbe helyezett összeg az örökhagyó egyéni vállalkozásához köthető követelésnek a hagyatéki tárgyat képezi. A III. rendű alperes a közös tulajdon megszüntetését a két ingatlan tekintetében nem ellenezte, kérte, hogy a ...i ingatlan a felperes tulajdonába, míg a ...i ingatlan az I-III. rendű alperesek személyenkénti egyenlő 1/3-1/3 arányú tulajdonába kerüljön. Az I-III. rendű alperesek előadták, hogy az állami adóhatóság személyenként 1.500.000 forint adótartozás megfizetésére kötelezte őket az örökhagyó egyéni vállalkozása után. Utaltak arra is, hogy a felperes az adótartozással kapcsolatban olyan bejelentést tett, hogy az nem az ő tartozása. A IV. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy jelzálogjoga változatlan fenntartása, a kölcsönkötelelem érintetlenül hagyása mellett a közös tulajdon megszüntetését nem ellenzi. Az árverés útján történő értékesítéshez abban az esetben járult hozzá, ha a hitel fedezetét képző ingatlan árverési vételárából a peres felek a IV. rendű alperessel szemben fennálló tartozást maradéktalanul kielégítik. Az V. rendű alperes előadta, hogy jogai változatlan fenntartása mellett a közös tulajdon megszüntetését nem ellenzi.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a perbeli ingatlanok közös tulajdonát akként rendelte megszüntetni, hogy a felperes tulajdonába adta a ... hrsz.-ú, természetben ... szám alatti ingatlant a IV-VI. rendű alperesek jogainak változatlan fenntartásával, míg a ... hrsz.-ú, természetben a ... szám alatti ingatlant a felperes haszonélvezeti jogától mentesen 1/3-1/3 arányban az I-III. rendű alperesek tulajdonába adta. A feleket mindezeknek a tűrésére kötelezte. Az I-III. rendű alpereseket kötelezte, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 22.166 forint megváltási árat. Megkeresni rendelte a földhivatalt az ingatlanok tulajdonjogát érintő változások átvezetése iránt. Megállapította, hogy az ... Nyrt.-nél az örökhagyó nevén vezetett

lakossági folyószámlán a halálakor látra szóló egyenleg 119.331 forint és kamatai, az ... Nyrt.-nél az örökhagyó nevén vezetett vállalkozói pénzforgalmi számlának a halálakor látra szóló egyenlege 1.581.755 forint és kamatai, és az ...-nél az örökhagyó és ... nevén vezetett kamatozó könyves betét örökhagyó halálakor egyenlege 620 forint és kamatai 1/2 része a felperest házastársi vagyontársaság jogcímén megilleti. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I-III. rendű alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 22.050 forint perköltséget, míg az államnak - felhívásra - személyenként 100.000 forint le nem rótt kereseti illetéket. Rendelkezése szerint egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság a perbeli ingatlanokon fennálló közös tulajdont a Ptk. 148. § (2) bekezdése alapján szüntette meg, tekintettel a perben szerzett igazságügyi szakértői vélemény - felek által sem vitatott - megállapításaira is. Megállapította, hogy az ... Nyrt.-nél három különböző számlán nyilvántartott pénzüsszegek 1/2 része a felperest házastársi vagyontársaság jogcímén megilleti. Nem találta megalapozottnak ugyanakkor a felperes igényét a ... Bt. által bírósági letétbe helyezett összeg tekintetében, ugyanis álláspontja szerint a felperes egyéni vállalkozásának vagyona nem képezte a hagyaték tárgyát. Ezt támasztja alá, hogy a szerződés kizárólag az örökhagyó nevére szólt, illetve, hogy az állami adóhatóság csak az I-III. rendű alpereseket kötelezte az örökhagyó vállalkozói tevékenysége utáni adó megfizetésére. Utalt arra is: az adóigazgatási eljárásban a felperes úgy nyilatkozott, hogy az örökhagyó vállalkozásához, annak költségeihez, tartozásaihoz, adójához semmi köze nincs.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az I-III. rendű alpereseket további 2.559.770 forint megváltási ár megfizetésére. Annak megállapítását is kérte, hogy a letétbe helyezett összeg 1/2 része a házastársi vagyontársaság része. Kérte továbbá, hogy a bíróság az I-III. rendű alpereseket kötelezze az általuk személyenként felvett 443.180 forint fele részének és kamatainak megfizetésére. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a jogelőd halála óta a felperes 5.059.050 forint ... részletet egyedül fizetett ki, holott a tartozás felét a jogutódoknak kellett volna viselni. Vitatta, hogy az örökhagyónak a ... Bt.-től járó, jelenleg bírói letétben lévő 4.710.675 forint nem a házassági vagyontársaság része. Kiemelte: amennyiben az ... vállalkozói számláról felvett pénz fele a házassági vagyontársaság részét képezi, akkor a bírói letétbe helyezett pénzüsszeg is a házassági vagyontársaság része, függetlenül attól, hogy az adóigazgatási eljárásban a felperes milyen nyilatkozatot tett. Hivatkozása szerint a felperes igazolta, hogy az I-III. rendű alperesek annak ellenére vették fel a teljes hagyatéki összeget, hogy annak fele a felperest illeti meg. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a keresettel szemben csak megállapításra szorítkozott, annak ellenére, hogy az I-III. rendű alperesek a pénzt felvették, és a felperes az I-III. rendű alpereseket személyenként 221.590 forint megfizetésére kérte kötelezni.

A felperes fellebbezése a következők szerint megalapozott.

Az örökhagyó - nem vitásan - a felperessel kötött házassági életközössége időtartama alatt egyéni vállalkozói tevékenységet folytatott; a ... Bt.-vel szembeni követelést a vállalkozói tevékenysége körében, 2002 áprilisában szerezte meg. Az egyéni vállalkozó a Ptk. 685/C. §-a szerint gazdálkodó szervezetnek minősül ugyan, egyéni vállalkozói tevékenységet azonban a követelés keletkezésekor hatályos, az egyéni vállalkozásról szóló 1997. CXXXVII. törvénnyel módosított 1990. évi V. törvény (a továbbiakban: Evt.) 2. §

(1) bekezdése szerint kizárólag természetes személy folytathat. A természetes személy a Csjt. rendelkezései értelmében házasságkötésre is jogosult. Ebből következően az egyéni vállalkozó az egyetlen olyan „gazdálkodó szervezet”, akinek a vállalkozói vagyona nem különül el a magánvagyonától, hanem azzal gyakorlatilag egybeesik, illetőleg a házastársi közös vagyont őt megillető fele részéből és a különvagyonából álló magánvagyonának a részét képezi. A fentebb hivatkozott törvényhelyek egymással való egybevetéséből ugyanis az következik, hogy házastársi közös vagyonnak az egyéni vállalkozás valamennyi vagyontárgyának és teljes árbevételének az azt terhelő tartozásokkal csökkentett része minősül, az tehát magában foglalja az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlásához szükséges mindazon aktív és passzív vagyontárgyaknak: ingó és ingatlan dolgoknak, vagyoni értékű jogoknak vagy követeléseknek, továbbá vagyoni tárgyú tartozásoknak vagy más kötelezettségeknek az összességét, amelyeket az egyéni vállalkozó házastárs az életközösség tartama alatt kötött jogügylet, vagy az említett időszakban bekövetkezett jogi tény alapján szerzett meg, kivéve a Csjt. 28. §-a (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban felsorolt vagyontárgyakat.

A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta ezért az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint a ... Bt. által bírói teljesítési letétbe helyezett 4.710.675 forint nem képezte a hagyaték tárgyát. A letétbe helyezett összeg fele része ugyanis a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján házastársi vagyontársaság jogcímén a felperest illeti azzal, hogy a letét kiutalására a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet 32. § (1) és (2) bekezdése irányadó.

Az I-III. rendű alperesek sem vitatták, hogy az ... Nyrt.-nél az örökhagyó, illetőleg ... nevén három különböző számlán nyilvántartott pénzüsszegek 1/2 része a felperest házastársi vagyontársaság jogcímén megilleti. Nem vitatott az sem, hogy a pénzüintézet ezt az összeget az I-III. rendű alpereseknek kifizette, a Fővárosi Ítéltábla ezért az I-III. rendű alpereseket az általuk személyenként felvett 443.177 forint fele részének megfizetésére kötelezte a pénz felvételének napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatával együtt.

Az ... Nyrt. által a felperes és ... részére folyósított 2.500.000 forint összegű jelzáloghitel törlesztésére a felperes által visszafizetett összeg elszámolására irányuló kereset vonatkozásában azonban az elsőfokú bíróság a megalapozott döntés meghozatalához szükséges mértékben a tényállást nem tárta fel. A perben eddig rendelkezésre álló adatokból az állapítható meg, hogy a kölcsönszerződés

megkötésére 2001. november 22-én került sor, 2002. június 2-án - az örökhagyó halála napján - a tartozás összege 2.499.177 forint volt, a hitelszámlára 2011. június 30-ig 5.341.660 forint került befizetésre. Nem került azonban tisztázásra, hogy ezen összegből mennyit törlesztett az örökhagyó és házastársa az örökhagyó halála előtt, így nem tudható az sem, hogy mekkora az az összeg, ami az örökösök, az I-III. rendű alperesek terhére esik a Ptk.

598. §-a, és a Ptk. 607. § (1) és (2) bekezdései alapján.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 213. § (2) bekezdése szerint részítéleti rendelkezéssel részben megváltoztatta, míg az ... Nyrt. által a felperes és ... részére folyósított 2.500.000 forint összegű jelzáloghitel törlesztésére a felperes által visszafizetett összeg elszámolására irányuló keresetet elutasító rendelkezést - a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítése végett - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a kifejtettek szerint kiegészítendő bizonyítási eljárás adatai alapján mindenekelőtt tisztáznia kell: pontosan mekkora összeget törlesztett a felperes az örökhagyó halálát követően, ugyanis ennek függvényében határozható meg az I-III. rendű alpereseket mint jogutódokat a felperessel szemben terhelő tartozás összege. Az ennek érdekében lefolytatott szükséges bizonyítást követően lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy megalapozottan döntsön a felperes fennmaradó kereseti kérelméről.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, a Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 239. §-a értelmében érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az I-III. rendű alpereseket kötelezte a felperes fellebbezési eljárási költségének, valamint az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti - a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt - fellebbezési eljárási illeték megfizetésére. A hatályon kívül helyező rendelkezésre tekintettel a fellebbezési eljárás költségét - a Pp. 252. § (4) bekezdése értelmében - csupán megállapította azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz. A felperest és az I-III. rendű alpereseket képviselő ügyvédek munkadíjáról a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdései alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. szeptember 12.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.
előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia s. k.
bíró